

Mestringsteknologi for barn og unge med sammensatte behov

Ina Saurset, prosjektleder

Rapporten er en oppsummering av arbeidet som er gjort i prosjektet Mestringsteknologi for barn og unge med sammensatte behov – Inn-Trøndelagskommunene, 2019. Det har vært et interkommunalt samarbeid mellom Inderøy, Verran/Steinkjer og Snåsa, der Steinkjer kommune har vært prosjekteier og ledet prosjektet.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	2
1. Innledning	2
2. Bakgrunn	3
3. Organisering	4
3.1 Prosjektorganisering	4
4. Prosjektets mål	5
4.1 Hovedmål	5
4.2 Delmål	5
4.3 Effektmål	6
4.4 Resultatmål	6
4.5 Målgruppe	6
4.6 Milepæler	6
4.7 Rekruttering	7
5. Tjenestemodell	7
5.1 Tjenesteforløp	7
5.2 Brukerinvolvering	8
5.3 Fordeler og ulemper med valgt organisering	9
5.4 Valg av teknologi	9
5.4.1 Teknologier som er prøvd ut	10
5.4.2 Martin 7.klasse	11
5.4.3 Jens 7.klasse	13
5.4.4 Tommy 5.klasse	14
5.4.5 Andre teknologier som er prøvd ut i prosjektperioden	15
6. Måloppnåelse og gevinster	16
9.1 Oppnåelse av prosjektets formål	16
9.1.1 Økt deltakelse på fritidsaktiviteter	16
9.1.2 Pårørendes opplevelse av avlastning	16
9.1.3 Økt samarbeid	17
9.1.4 Prosjektets bidrag i å skape kunnskap, kompetanse og arbeidsverktøy	17
9.2 Gevinster og nytteverdi	18
9.3 Planer for videreføring i drift	19
7. Læringspunkter og erfaringer	19
7.1 Læringspunkter og erfaringer knyttet til tjenesten	19
7.2 Læringspunkter og erfaringer knyttet til teknologi	19
7.3 Suksesskriterier	20
7.5 Erfaringer og råd til andre kommuner	20
8. Vedlegg	21

Mestringsteknologi for barn og unge med sammensatte behov

1. Innledning

Mestringsteknologi handler om å benytte teknologisk assistanse i hverdagen for å oppnå økt selvstendighet, mestring og deltakelse for barn og unge med sammensatte behov i Inn-Trøndelag.

ØKT LIVSMESTRING!

Teknologiske hjelpemidler utgjør en stadig større del av støtteapparatet rundt brukere og pasienter i alle aldre både hjemme og på institusjoner, og forventes å være en del av løsningen på fremtidens omsorgsutfordringer (Aardalen, Moen og Gjevjon, 2016), og studier har vist at teknologi kan redusere økningen i tjenestebehovet (Røhne, Ausen m.fl. 2016). Et tilrettelagt botilbud er en viktig del av dette støtteapparatet rundt brukerne, og vil på sikt både kunne gjøre brukere mer selvstendige, gjøre det enklere for pårørende å komme på besøk både fysisk og virtuelt og i tillegg fasilitere for kommunikasjon mellom pårørende og ansatte (Ausen, Lauvsnes og Konstante, 2015).

Innføring av teknologiske hjelpemidler gir ikke nødvendigvis bare økonomiske gevinster, men kan også gi økt kvalitet på tjenesten, øke brukernes mestringfølelse og derigjennom også bedre livskvaliteten deres (Ausen, Svagård m.fl., 2016). Sosiale relasjoner kan også påvirkes positivt ved bruk av enkelte typer hjelpemidler, og forskning på ungdommer med funksjonsnedsettelse viser at tilgjengelig og brukbar teknologi fremmer «individuelle valgte identiteter» fremfor «sosial tilskrevet identitet» (Soderstrøm, 2016:99).

Med bakgrunn i erfaringer fra tidligere prosjektperioder i Steinkjer kommune og forskning gjort på implementering av mestringsteknologi har prosjektet valgt å hatt fokus på suksesskriterier som:

- Bruker i sentrum
- 24 timers perspektivet
- Teknologi sett i sammenheng med brukers behov, hjelpeapparatet og konteksten
- Bærekraftig tjeneste
- Bedre tverrfaglig samarbeid

Sammendrag

Prosjektet har hatt hovedfokus på økt kunnskap om mestringsteknologi i skole. Det ble derfor søkt etter representanter til prosjektgruppa fra skole - sektoren.

Prosjektmedarbeiderne er fordelt på de tre Inn-Trøndelags kommunene og har fulgt hver sin elev på egen skole i å ta i bruk mestringsteknologi.

Elevene går på barneskole og har utfordringer knyttet til tid og struktur.

Det har vært fokus på å utføre grundige behovskartlegginger for å sikre riktig valg av teknologi.

24 timers perspektivet har vært sentralt i kartleggingen. Dette på bakgrunn av at man i tidligere prosjektperiode har erfart at en suksessfaktor for implementering av teknologi knyttet til tid og struktur, er at barnet kan anvende samme type teknologi på alle arenaene.

2. Bakgrunn

I Steinkjer kommune har man i de senere år sett en klar utvikling på at ungdommer med sammensatte behov i mye større grad en tidligere flytter hjemmefra og inn i «egen» bolig, gjerne i samme alder som andre ungdommer gjør. De ønsker å klare seg selv og «ha et privat liv». Med dette som bakteppe ble det søkt om skjønnsmidler i 2016 for å kunne starte opp en utprøving av ulike teknologi som kan støtte denne brukergruppen i å bli mest mulig selvstendig.

Dette førte til at kommunen i 2016 fikk 550.000,- i skjønnsmidler og satte i gang med prosjektet «Velferdsteknologi for unge med sammensatte behov». I 2017 fikk kommunen 700.000,- til videreføring av prosjektet.

Prosjektet har i perioden prøvd ut mange teknologiske løsninger og gjort seg ulike erfaringer. I 2017 ble det med en prosjektdeltaker med IKT kompetanse som var ansatt i oppvekstavdelingen. Dette samarbeidet på tvers av avdelingene har opplevdes veldig positivt, og for prosjektet var det svært nyttig med prosjektdeltakere med utfyllende kompetanse.

I prosjektet er det lagt vekt på at samme teknologi brukes på alle arena den unge deltar på. De ulike arenaene må tenke på at teknologien benyttes slik at ungdommen får se nytten av hjelpemiddelet i mange situasjoner.

Det er positive erfaringer fra prosjektperioden med god samhandling mellom skole, hjem, avlastning hvor 24/7-fokuset (heldøgn-fokus) har vært sentralt. Prosjektet har vist at dersom de unge bruker samme teknologi i skolen, hjemme og i avlastningsboligen, ser ungdommen mer helhet og dermed opplever det teknologiske hjelpemidlet mer nyttig.

Teknologien, som mange av de unge har prøvd ut i prosjektperioden, har omhandlet kognitive hjelpemidler for å ha oversikt over tid og struktur i hverdagen. Dette er et område hvor også skolen har gitt uttrykk for at det er et behov, - kanskje også for et enda større antall unge enn de som har vært direkte involvert i prosjektet.

Også i videreføringen av prosjektet, og over i drift, er det derfor behov for å se hvordan aktører i både skole, hjem, avlastning og fritid i fellesskap kan bidra til å ivareta behovene ungdommen har hele døgnet (24/7-fokus). For å lykkes med implementering av teknologien i alle kommunene, er det en forventning om at skolen i enda sterkere grad ser sin rolle i fortsettelsen av prosjektet. Den holistiske tilnærmingen gjør at prosjektaktiviteten påvirker hvordan tjenestene er organisert og hvordan alle involverte kommuniserer seg imellom. Dette innebærer stor grad av innovasjon, både i kommuneorganisasjonen og for brukerne og deres familie/ nettverk.

Og i 2018 kom det også nye midler, denne gangen på 610.000,- som skulle brukes inn i siste fase av prosjektet. Disse midlene ble overført til 2019 grunnet mangel på prosjektleder i 2018.

I 2019 ble det også søkt om tilskuddsmidler fra Helsedirektoratet for å jobbe mer med:

- Teknologisk støtte for barn og unge med funksjonsnedsettelse for at de enklere skal kunne delta i og mestre fritidsaktiviteter
- Teknologisk støtte i ADL-aktiviteter for å avlaste foresatte
- Økt samarbeid på tvers av tjenesteytere og sektorer i den enkelte kommune, samt økt samarbeid mellom kommune og frivillig sektor

- Utvikling av tjenestemodeller, metoder og arbeidsverktøy for implementering av velferdsteknologi. Samt spredning kunnskap og kompetanse.

Etter tidligere erfaringer gjort i prosjektet ble det besluttet noen endringer i organiseringen før oppstart igjen i 2019. For å sikre bedre forankring i hele oppvekstetaten ble det bestemt at eierskapet skulle flyttes fra Avlastning barn og unge til Oppvekstsjefen. Dette ble også en veldig naturlig dreining etter omorganisering i kommunen samme år, der alle tjenester til barn og unge ble samlet under samme etat. Det ble også foretatt en navneendring på prosjektet fra velferdsteknologi til mestringsteknologi. Velferdsteknologi er et godt etablert begrep i Inn-Trøndelags kommune som er tett knyttet opp mot helse- og omsorgstjenester og dermed den voksne delen av befolkningen. Når man skulle ha hovedfokuset rettet mot den yngre delen av befolkningen så man behovet for et begrep som ansatte ville kunne relatere til denne brukergruppen og som var mer dekkende opp mot behovet til barn og unge.

3. Organisering

Prosjekteier: Steinkjer kommune, Avdeling oppvekst ved/ Oppvekstsjef Kenneth Arntzen

Alle tre kommunene har vært representert i styringsgruppa med ledere fra avdeling helse og avdeling oppvekst. Det har også vært representert fra alle de tre kommunene i prosjektgruppa.

3.1 Prosjektorganisering

Prosjektleder:	Ina Saurset	40% stilling 01.05.19-31.03.20
Prosjektgruppe:	Eline Stavrum Eggen, inspektør Beitstad skole	20% stilling 15.08.19-31.12.19
	Leif morten Heggli, inspektør Sakshaug skole	20% stilling 15.08.19-31.12.19
	May Britt Fløtnes, assistent Snåsa skole	20% stilling 15.08.19-31.12.19

Det ble skrevet en utlysning på stilling som prosjektmedarbeider og sendt ut til alle skolene i Inn-Trøndelag. Når søknadsfristen gikk ut hadde ingen søkt på stillingene og ingen skoler meldt sin interesse for prosjektet. Prosjektleder tok derfor direkte kontakt med en skole i hver av de tre kommunene med spørsmål om de hadde mottatt utlysningen og om de hadde interesse i å delta i et slikt prosjekt. Det som kom frem etter dialogen med rektor på de skolene som ble oppringt, var at de ut fra ordlyden i utlysningsteksten ikke hadde forstått at dette var noe som angikk skole, men at det handlet om helse. Etter en oppklarende samtale og litt betenkningstid meldte de tre oppringte skolene seg på prosjektet.

Styringsgruppe:	Kenneth Arntsen, oppvekstsjef	Steinkjer kommune
	Ingeborg Laugsand, leder sektor forebyggende	Steinkjer kommune
	Liv Inger M. Ness, kommunehelsekoordinator	Steinkjer kommune
	Marte Haugland, enhetsleder Avlastning barn og unge	Steinkjer kommune

	Håkon Overholdt, konsulent helse-IKT	Steinkjer kommune
	Ina Saurset, prosjektleder	Steinkjer kommune
	Åge Eriksen, kommunalsjef oppvekst	Snåsa kommune
	Mimmi Jørstad, kommunalsjef helse	Snåsa kommune
	Per arne Olsen, enhetsleder bistand og omsorg	Inderøy kommune
	Randi Tessem, assisterende rådmann	Inderøy kommune
Referansegruppe:	Anita Prestmo, helsesykepleier	Steinkjer kommune
	Ingrid O. Bardal, PPT	Steinkjer kommune
	Trine Ertsås, hovedtillitsvalgt	Steinkjer kommune
	Elin Svendsen, ergoterapispesialist/seniorrådgiver Nav Hjelpemiddelsentralen	
	Tore Pukstad, rådgiver	Statped
	Lars Haugdal, representant, Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne	
	Rianna Aasterud, pårørenderepresentant	

4. Prosjektets mål

4.1 Hovedmål

Bruker, pårørende, ansatte i kommunen og andre samarbeidspartnere skal ha kunnskap og føle trygghet i forhold til muligheter knyttet til mestringsteknologi.

4.2 Delmål

1. Utprøving av mestringsteknologi opp mot målgruppen barn og unge, med mål om å øke selvstendighet og gi de mulighet til å kunne bo i egen bolig når de ønsker det, samt fungere på et optimalt nivå i forhold til seg selv.
2. Utarbeide rutiner og prosedyrer i tiltakskjeden fra behovskartlegging, søknadsprosess, opplæring, drift og oppfølging av mestringsteknologi der det er størst behov. Bruk av tjenstedesign som metode.
3. Lage rutiner for å ivareta kvalitetssikring av oppfølgingstjenestene når det gjelder utstyr og endring av behov.
4. Kunnskapsspredning
 - God forankring i Inn-Trøndelagskommunene
 - Bedre samarbeid mellom aktuelle tjenester innad i egen kommune og på tvers av kommunegrenser

- Videreutvikle det interkommunale fagnettverket innen mestringsteknologi
 - Dele erfaringer og resultater med andre kommune
5. Samarbeidskommunene i Inn-Trøndelag skal ta i bruk hjelpemidler som er utprøvd i tidligere prosjektperiode.
 6. Evaluering a prosjektet

4.3 Effektmål

1. Ved bruk av mestringsteknologi kan barn og unge oppleve økt mestring, selvstendighet og deltakelse i hverdagen, for på sikt å kunne bo i egen bolig når de ønsker det og fungere på et optimalt nivå i forhold til seg selv.
2. Barn og unge opplever at de er involvert og at de har mulighet til å medvirke i valg av mestringsteknologi.
3. Ansatte ved ulike tjenester og arenaer opplever å ha kompetanse om mestringsteknologi slik at de kan anbefale og ta i bruk teknologiske hjelpemidler i barns hverdag.
4. Ansatte ved ulike tjenester og arenaer opplever å ha kunnskap om hvor man kan henvende seg når et barn/ungdom har behov for mestringsteknologi.
5. Økt kvalitet på tjenestetilbudet mestringsteknologi med tydelige retningslinjer og prosedyrer.

4.4 Resultatmål

1. Mestringsteknologi blir et naturlig valg for å bidra til økt mestring, selvstendighet og deltakelse for barn og unge, på de ulike arena som de deltar på i hverdagen.
2. En tydelig, felles tjenestemodell for Inn-Trøndelagskommunene
3. Felles arbeidsverktøy (kartlegging, oppfølging) for alle Inn-trøndelagskommunene.
4. Felles prosedyrer for håndtering av henvendelser knyttet til mestringsteknologi innad i Steinkjer kommune og i de andre Inn-Trøndelags kommunene.

4.5 Målgruppe

5. Barn og unge i Inn-Trøndelagskommunene som har utfordringer med tid og /eller struktur og som kan oppleve økt livskvalitet ved å ta i bruk av mestringsteknologi.
6. Pårørende og ansatte i Inn-Trøndelagskommunene som har nytte av å lære om mulighetene knyttet til bruk av mestringsteknologi. Fokuset rettes mot det enkelte barns/ungdommens behov for å kunne bli mer selvstendig i hverdagen med tanke på å kunne bo i egen bolig på sikt.

4.6 Milepæler

1. Ferdigstille prosjektplan
2. Etablere styringsgruppe med representanter fra ledelsen i helse og oppvekst sektoren i Inn-Trøndelagskommunene.
3. Etablere prosjektgruppe med en representant fra hver av Inn-Trøndelagskommunene. Prosjektmedarbeiderne skal være ansatt i skole.
4. Etablere referansegruppe.
5. Utvikle en bærekraftig tjenestemodell i samarbeid med PPT og skole/barnehage
 - Tjenesteforløp

- Arbeidsverktøy
 - Prosedyrer
6. Utarbeide en gevinstrealiseringsplan for å kunne måle gevinster
 - Spørreskjema til lærere og foresatte om deres opplevelse av barnets ADL ferdigheter
 - Spørreskjema til lærere og foresatte om deres opplevelse av økt «avlastning»
 - Kartlegging av barnets ADL ferdigheter av ergoterapeut
 7. Utprøving av mestringsteknologi
 8. Måling av gevinster
 9. Lever prosjektrapport

4.7 Rekruttering

Etter at prosjektgruppen var etablert startet arbeidet med å rekruttere aktuelle brukere inn i prosjektet. Målet var et barn pr. kommune. Prosjektmedarbeiderne fikk i oppgave å velge ut en elev fra sin skole, med utfordringer knyttet til tid og struktur. De fikk også i oppgave å innhente samtykke fra foreldrene til at eleven kunne delta i prosjektet. Ergoterapeutene for barn og unge i de tre kommunene ble koblet på for å foreta en behovskartlegging og komme med forslag til valg av mestringsteknologi med bakgrunn i et 24/7 perspektiv.

5. Tjenestemodell

Ansvar for tjenesten mestringsteknologi til barn og unge ligger fordelt mellom ergoterapitjenesten for barn og unge og PPT. PPT har hovedansvaret for teknologier/hjelpemidler som er knyttet opp mot kommunikasjon, mens ergoterapitjenesten har hovedansvaret for teknologier og hjelpemidler som omhandler kognisjon. Det vil si tid, struktur, trygghet og lokalisering.

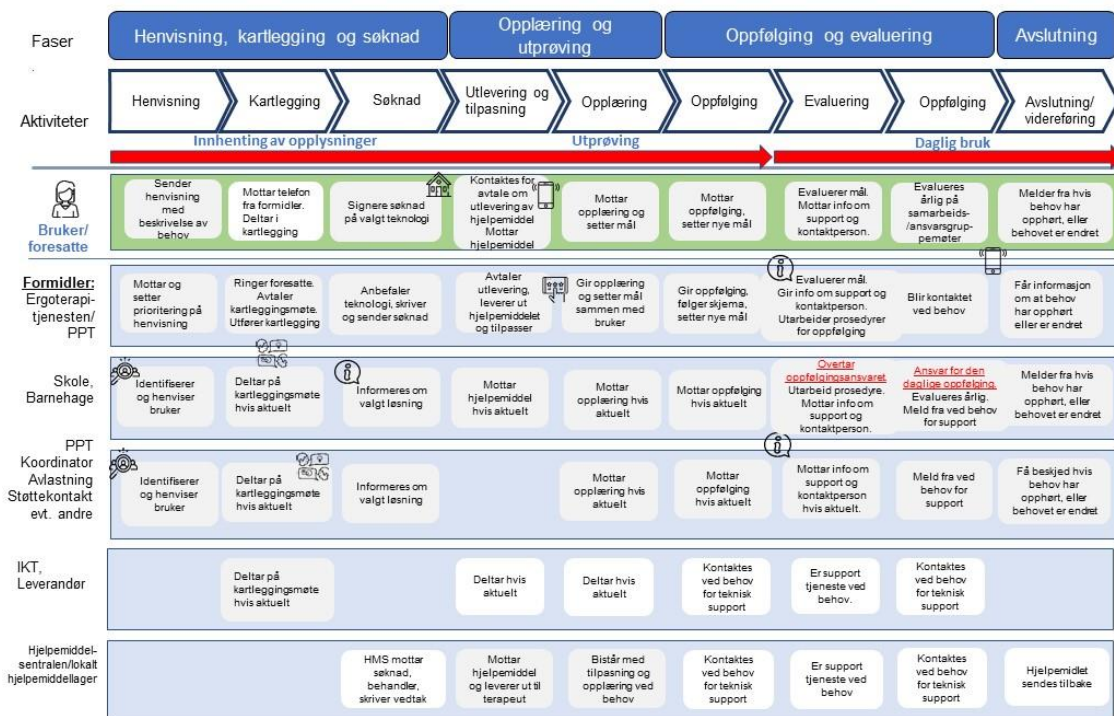
Innfallsvinkelen for henvendelse ang. mestringsteknologi er noe forskjellig fra PPT og ergoterapitjenesten i praksis. PPT får henvist barn med behov for tilrettelagt oppfølging i tidlig alder og følger barnet så lenge det er behov for det. PPT vurderer kontinuerlig om barnet har behov for hjelpemidler ifht kommunikasjon og tar ansvaret for å kartlegge og søke om aktuelt hjelpemiddel ved behov. Ergoterapitjenesten mottar oftest henvisning om hjelpemidler knyttet til kognitive utfordringer via personer som står nær barnet. Det kan være skoler, barnehager, avlastning barn og unge, PPT, foresatte, barnet selv og/ eller andre kommunale tjenester. Alle kan henvise til PPT eller Ergoterapitjenesten når man avdekker et behov knyttet til kommunikasjon og/eller kognisjon. I vårt tjenesteforløp har vi valgt å legge ergoterapitjenesten og PPT sammen og kalle de for formidler, da saksgangen etter henvisning er relativt lik for begge tjenestene.

5.1 Tjenesteforløp

Øverst i tjenesteforløpet er de ulike fasene i forløpet presentert, mens under deles fasene inn i mer konkrete aktiviteter. Under aktiviteten går den «røde ansvarstråden». Dette for å tydeliggjøre overgangen fra formidlers ansvar for teknologien/hjelpemidlet, til oppfølgingsansvaret i daglig bruk.

På venstre side i tjenesteforløpet står aktuelle, personer, kommunale tjenester, arenaer og support tjenester opplistet i prioritert rekkefølge. Bruker (barnet) og foresatte står øverst da det viktigste for å lykkes med et tiltak er å ta utgangspunkt i brukerens behov. På neste linje kommer formidler som har hovedansvaret i de to første fasene i tjenesteforløpet og i fase tre å overføre ansvars til støttepersoner rundt barnet i det daglige. Så kommer de aktuelle arenaene som skal forholde seg til teknologien/hjelpemidlet i det daglige og som overtar ansvaret for oppfølging når opplæringen er ferdig og man har gått over i daglig bruk. På den neste linjen kommer tjenester som skal involveres hvis de er aktuelle for den enkelte bruker. Så kommer support tjenestene som kan kobles på ved behov, og sist Hjelpemiddelsentralen og lokalt hjelpemiddelslager som behandler søknadene, lager vedtak og lever ut den aktuelle teknologien/hjelpemidlet.

I tilknytning til tjenesteforløpet har det blitt utviklet aktuelle skjema og prosedyrer:

- Kartleggingsskjema
- Opplæringsskjema
- Prosedyrer for kognitive hjelpemidler
- Prosedyrer for kommunikasjons-hjelpemidler
- Prosedyrer for oppfølging av mestringsteknologi i skole og barnehage

5.2 Brukerinvolvering

Som nevnt tidligere er en viktig suksessfaktor å sette brukers behov i sentrum. Når man jobber med barn er det ikke alltid man greier å få barnets stemme inn i kartleggingen og da blir foresatte en ekstra viktig samarbeidspart. Det er viktig at kartleggingen har et 24/7 perspektiv for at valgt teknologi/hjelpemiddel skal kunne fungere som en støtte for barnet uavhengig av hvilken arena barnet er på.

5.3 Fordeler og ulemper med valgt organisering

Steinkjer kommune har gjennom mange år hatt en todeling når det gjelder oppfølging av henvendelser ang. mestringsteknologi. PPT har tatt kommunikasjon og ergoterapitjenesten har tatt kognisjon. Ofte jobber man med de samme barna og treffes i ansvarsgruppemøter, men samarbeid utover det har vært minimalt. Det har også vært liten praksis på å henvise til andre tjenester. Vi tror ikke todelingen i seg selv er en ulempe, men at tradisjonen for minimalt tverrfaglig samarbeid er det. Det har også vært veldig ulik praksis i barnehager og skoler om hvordan man går frem og hvem henvises det til når man avdekker et behov. Etter at man har fått jobbet tett sammen i prosjektet ser alle representerte parter viktigheten av et bedre tverrfaglig samarbeid, et tydelig tjenesteforløp og gode prosedyrer for å sikre lik praksis. Det at alle tjenester tilknyttet barn og unge er organisert sammen i Oppvekstetaten gir et godt utgangspunkt for god toppforankring, bedre tverrfaglig samarbeid og lik praksis nedover i organisasjonen.

5.4 Valg av teknologi

I prosjektperioden har det blitt valgt å fokusere på mestringsteknologier knyttet til tid og struktur.

Når noe skal benevnes med tid brukes ofte abstrakte begrep som; snart, etterpå, lenge, kort stund, om litt, eller det brukes begrep som etter jul, til sommeren, over helga, etter middag, begrep som kan brukes forskjellig etter hvem vi snakker med. Alle disse begrepene kan være vanskelig å forstå og forholde seg til. I tillegg er det mange som ikke forstår klokka, og det blir vanskelig å få en forutsigbar hverdag hvor en har oversikt over aktiviteter, hvor lenge varer en aktivitet, og når en neste aktivitet.

Med struktur tenker vi på organisering, systematisering, oversikt og forutsigbarhet. Alle mennesker har sin egen måte å strukturere hverdag på ut fra sitt behov. Man benytter hjelpemidler som kalender, telefon, gul-lapper, rutiner osv. for å hjelpe oss til å strukturere hverdagen å bli påminnet det som skal gjøres. Mangel på struktur kan føre til usikkerhet, stress og uro.

For barn og unge som mangler eller har begrensninger med forståelse av tid, og som har utfordringer med å strukturere hverdagen sin, kan daglige aktiviteter og skolehverdagen by på utfordringer. Uttrykket for at det er vanskelig kommer ofte med frustrasjon, uro og negativ adferd.

Kognitive hjelpemidler hjelper barn til å holde orden på ukedager, datoer og klokkeslett og til å strukturere, håndtere og utføre dagliglivets aktiviteter, noe som gjør det lettere for de å konsentrere seg og hjelper dem til å huske hendelser. Hjelpemidlene kompenserer for manglende evne til å holde orden på tiden, og livet blir enklere og mer oversiktlig. Studier konkluderer også med at bruk av disse hjelpemidlene kan bidra til å utvikle brukernes forståelse og opplevelse av tid, samt evnen til å huske, slik at det kan bli mulig for brukerne å planlegge, strukturere og håndtere dagliglivets aktiviteter på egen hånd (Abilia.no).

Kartlegging av den enkeltes utfordringer og behov er nødvendig for å finne riktig tiltak. Det finnes i dag mange hjelpemidler som kan gjøre hverdagen mer oversiktlig, gi økt mestring og selvstendighet.

Teknologiene er i hovedsak anskaffet via Hjelpemiddelsentralen.

5.4.1 Teknologier som er prøvd ut

MEMOplanner (www.abilia.no)

MEMOplanner er et tids- og planleggingshjelpemiddel. Den er til hjelp for å få kontroll over hverdagen, slik at bruker opplever trygghet og forutsigbarhet. Den viser hvilken dag og tid på døgnet det er, og hvilke aktiviteter som er planlagt den aktuelle dagen, uken og måneden. Hjelpemidlet gir tydelige påminnelser samt hjelp med for eksempel sjekklister. MEMOplanner hjelper bruker med å få en større og bedre forståelse av tid.

MEMOplanner finnes i to størrelser, og er et tids- og planleggingshjelpemiddel som enkelt kan plasseres på et synlig sted. Den kan fjernbetjenes via «MyAbilia», og den kan også installeres på en androidbasert smarttelefon.

Handi One (www.abilia.no)

Handi One er en håndholdt enhet som gir deg en tydelig oversikt over dagen og minner deg på dine gjøremål året rundt. Handi One fungerer som en kognitiv støtte i hverdagen og hjelper deg med dine rutiner og å få struktur på dagen.

Handi One er tilpasset slik at bare Handifunksjoner kan brukes. Telefoni, SMS, internett-surfing og andre funksjoner er utelatt for å gjøre den enkel å bruke.

MEMOtimer (www.abilia.no)

MEMO Timer er et hjelpemiddel som passer for alle aldersgrupper og som gjør det enklere å forstå tid, for eksempel hvor lang tid en aktivitet tar eller hvor lenge det er til en aktivitet skal begynne.

Med MEMO Timer kan du lære deg å forstå tid ved hjelp av lysende punkter som slukner etter hvert som tiden går. Du får en følelse av tid og tidsmengde. Når tiden er over, får du beskjed via lyd, lys og vibrasjon. Dersom du ikke vil forstyrre andre, kan du velge alarm bare med vibrasjon.

MEMOtimer finnes i fire varianter med ulike tidsintervaller. Den er vanntett og kan tas med i dusjen.

AV1 robot (www.noisolation.com)

AV1 er en robot for barn og unge som er borte fra barnehage/skole på grunn av langtidssykdom. Med AV1 kan barn og unge være deltagende i egen hverdag, være tilstede og i klasserommet og beholde kontakten med venner og familie selv om de ikke er fysisk tilstede.

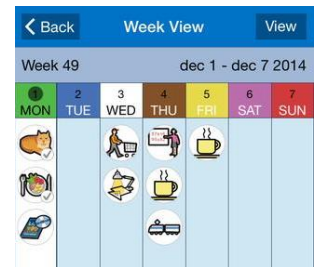

AV1 roboten kan være sammen med klassen mens barnet/ungdommen kan styre roboten via en app på nettbrett eller smarttelefon. Det er toveis kommunikasjon og det er mulighet for å rekke opp hånden for å stille spørsmål.

AV1 har innebygget WiFi (2.4GHz) og 4G. Så lenge roboten har batteri kan den tas med over alt der det finnes mobildekning.

Handikalender (www.abilia.no)

HandiKalender for Android er en tids- og planleggingskalender for Android enheter. Applikasjonen er utviklet for personer som ønsker et godt verktøy for planlegging og struktur, i en kalender som er enkel å bruke. Med kalenderen får du oversikt over den aktuelle dagen, uken og måneden. Du får tydelige varsler når aktiviteter begynner og slutter. Du kan bruke bilder og få teksten lest opp med talesyntese.

5.4.2 Martin 7.klasse

Martin har diagnosen autisme. Han er sosial og utadvendt og har et godt verbalt språk.

Utfordringsbilde

Martin har utfordring med tid og struktur i hverdagen og er avhengig av en voksen for å minne han om hva han skal gjøre til enhver tid. Han henvender seg ofte til voksenpersoner med spørsmål som: hvor lenge er det igjen, hva skal vi etterpå, hvem skal være sammen med meg, når er det friminutt, osv. Når Martin skal utføre aktiviteter på skolen er han avhengig av muntlig veiledning fra en voksen. Det kan for eksempel være; hvilket rom de skal være på, hvilken bok han skal ta opp, håndvask før måltid og påkledning. Martin blir fort frustrert hvis det ikke blir helt som han selv har tenkt og det oppstår ofte diskusjon. Martin har et stort behov for forutsigbarhet og har vanskelig for å takle endringer på kort sikt.

Hjemme har foresatte bistått Martin gjennom daglige gjøremål med verbal veiledning og assistanse. Han tar lite initiativ til daglige gjøremål som personlig hygiene, påkledning og matlaging. Foreldrene bruker mye tid på å motivere han til å utføre aktiviteter og «mase» på han om å gjøre faste gjøremål.

Utprøvd teknologi

MEMOplanner

Erfaringer ved utprøving og bruk av teknologi

Det ble utført en grundig kartlegging både med hjem og skole før man landet på valgt teknologi. Martin var også selv med i kartleggingen. Ergoterapeut sendte en søknad om

valgt teknologi til Hjelpemiddelsentralen, kartleggings skjema legges ved søknaden. Når hjelpemidlet kom ut til kommunen ble det avtalt opplæring, foreldrene ønsket at skole skulle ta i bruk teknologien først og ønsket dermed ikke å delta på første opplæring. Ergoterapeut tok opplæringen med prosjektmedarbeider i skole som videre skal tilpasse teknologien og introdusere den til Martin. Det ble foretatt en funksjonsvurdering fra ergoterapeut og sendt ut et spørreskjema til foresatte og lærere for å måle Martins hjelpebehov pdd. Tanken er å måle igjen etter 4 måneder for å se om man har oppnådd en gevinst. Det ble også foretatt en telling av antall gang Martin henvendte seg til voksenpersoner med spørsmål knyttet til tid eller struktur.

Etter at Martin fikk MEMOplanner i oktober 2019 har han blitt mer selvstendig i hverdagen, det er mindre frustrasjonsutbrudd og hans nærmeste opplever han mer rolig og harmonisk. Kontaktperson på skole begynte med å legge inn skoledagen til Martin slik at han kan gå inn på MEMOplanner for å få en oversikt når han har behov for det. De har også lagt inn hvem som er sammen med Martin til enhver tid. Ved å gi Martin denne oversikten har det ført til at han oppleves mer rolig og tilfreds i skoledagen, han argumenterer mindre imot når det er teknologien som gir han beskjed mot at en voksenperson forteller han det. Han akseptere også lettere endringer på kort sikt når det legges i MEMOplanneren. Håndvask før måltid har vært en aktivitet som har skapt frustrasjon for Martin da han ikke ønsker å vaske hendene. Etter at han fikk MEMOplanner og det er den som gir han beskjed om å utføre håndvask tar han selv initiativ og utfører aktiviteten selvstendig. Når han er ferdig stenger han av krana mens han stolt sier check! Skolen ser også faglig framgang etter at Martin begynte å ta i bruk teknologien, da han er mer motivert for å utføre lesing og regning når det står i MEMOplanneren hva han skal gjøre.

Etter ca 2 måneders bruk på skolen koblet prosjektmedarbeider på foresatte for å begynte å ta i bruk teknologien også hjemme. Prosjektmedarbeider tok opplæring med foresatte. Det ble bestemt at man skulle starte med å legge inn kveldstell, dusjing og pakking av bassengtøy. Det ble opprettet sjekklister for aktivitetene slik at Martin får en guiding gjennom hver enkelt aktivitet. Dette har ført til at Martin selv tar initiativ til å gå på badet når han får et varsel fra teknologien om at tiden er inne. Han utfører alle deloppgavene i kveldstellet og går opp for å legge seg helt på egen hånd, noe han måtte ha tett voksenstøtte for å kunne utføre for 3 måneder siden. Pakking av bassengtøy var noe foreldrene måtte hjelpe Martin med tidligere, ved hjelp av MEMOplanner med sjekklister greier han å finne frem alt han skal ha med seg og pakke det i en bag. Når han kommer på skolen liker han og sjekke at han har fått med seg alt og da tar han initiativ til å gå gjennom sjekklisten og bagen sammen med lærer. Martin har også blitt mer selvstendig i dusjing og matlaging. Han kan forberede dusjing og gjennomføre med kun hjelp til å sjekke at all sjampo er vasket ut av håret. Han greier også å finne frem brød og pålegg og smøre på en brødslike selv. Når han får varslet om aktiviteten via teknologien istedenfor fra en voksen så er det mer motiverende for han å komme i gang og utføre den.

Oppfølging av målte gevinster

Ved remåling av Martins hjelpebehov kom det frem at han har hatt en positiv utvikling på 6 av 8 områder på skolen og på 5 av 11 områder hjemme. Det har også vært en nedgang på antall henvendelser ang. tid og struktur fra 3,3 pr. time til 0,4 pr. time.

Funksjonsvurderingen gjort av ergoterapeut viser også en øket selvstendighet på 8 av 16 punkter.

5.4.3 Jens 7.klasse

Jens er en sosial og utadvendt gutt som liker å spille fotball.

Utfordringsbilde

For Jens er det vanskelig å holde oversikt over hva som skal skje til enhver tid når han er på skolen. Selv om læreren går gjennom dagen når de begynner skoledagen, synes han det er vanskelig å danne seg et bilde. For Jens er det utfordrende å forholde seg til tiden da han ikke har begrep om hvor lang tid 5 minutter, 1 time, 4 timer er. Han spør derfor ofte læreren om: hvor lang tid er det igjen, hva har vi i neste time, osv. for å greie å holde oversikten gjennom dagen. Dette gjør at han mister flyten i arbeidsøkten og det er vanskelig å holde konsentrasjonen. Jens har hatt behov for kortere økter og tett voksenstøtte gjennom skoledagen. Det å ikke mestre å forholde seg til tid og strukturen i gjennom skolehverdagen gjør også at det blir utfordrende med sosialt samspill på skolen. Hjemme har Jens behov for verbal støtte og påminnelse fra foreldrene for å utføre hverdagsaktiviteter.

Utprøvd teknologi

Handi One

Erfaringer ved utprøving og bruk av teknologi

Det ble utført en grundig kartlegging både med hjem og skole før man landet på valgt teknologi. Ergoterapeut sendte en søknad om valgt teknologi til Hjelpemiddelsentralen, kartleggingsskjema legges med som vedlegg. Når hjelpemidlet kom ut til kommunen ble det avtalt opplæring, foreldrene ønsket at skole skulle ta i bruk teknologien først og ønsket dermed ikke å delta på første opplæring. Ergoterapeut i kommunen og prosjektleder tok opplæringen med prosjektmedarbeider i skole som videre skal tilpasse teknologien og introdusere den til Jens. Det ble foretatt en funksjonsvurdering fra ergoterapeut og sendt ut et spørreskjema til foresatte og lærere for å måle Jens hjelpebehov pdd. Tanken er å måle igjen etter 4 måneder for å se om man har oppnådd en gevinst. Det ble også foretatt en telling av antall ganger Jens henvendte seg til voksenpersoner med spørsmål knyttet til tid eller struktur.

Prosjektmedarbeider startet med å legge inn timeplanen, hvilke lærere som er sammen med klassen til enhver tid og motiverende aktiviteter ila skolehverdagen. Etter at Jens fikk utlevert sin Handi One i oktober 2019 har han blitt helt avhengig av den. Den gir han en oversikt og en forutsigbarhet som er helt nødvendig for at han skal oppleve kontroll og mestring i skolehverdagen. Tidligere var Jens urolig og ukonsentrert i timene og krevde mye voksenstøtte, men etter at han fikk teknologien som hjelper han med å få oversikt og gir han en forståelse av tid har han blitt mer selvstendig, rolig og tilfreds. Læreren forteller at Jens tidligere har følt på at han ikke greier å holde oversikten når han er på skolen noe som har vært veldig vanskelig for han. Nå har han en egen detaljert oversikt over dagen som han kan søke når han har behov og han mestrer å forstå tiden ut

fra prikkene på tidssøylen i Handien. Læreren legger også inn ulike «gulroter» i handien for å motivere Jens. Det legges også inn aktivitetene som skal foregå i friminuttene som ball-binge og inne-friminutt. Jens er glad i fotball, og ball-bingen er en motivasjon for han. Skolen har fokus på å legge til rette for det sosiale samspillet med medelever og har derfor opprettet inne-friminutt der Jens kan være inne og gjøre aktiviteter sammen med en medelev i et av friminuttene ildagen. Samtidig som Jens fikk utdelt Handi startet han også opp med brettboka og lingdys som er digital hjelp til lesing og skrivning. All denne teknologiske støtten sammen har gjort at Jens mestrer skolehverdagen sin mye bedre nå enn tidligere. Han opplever å ha bedre oversikt og kontroll gjennom skolehverdagen og han har blitt mye mer selvstendig og selvgående.

Etter ca 2 måneder holdt prosjektmedarbeider opplæring for foresatte på bruken av Handi One. Det ble lagt inn pakking av gym bag som en oppstarts aktivitet hjemme og det har fungert veldig bra. Ved hjelp av Handien greier Jens å pakke gymtøyet selvstendig og får med seg alt. Ut fra spørreskjema til foresatte kommer det frem at Jens har oppnådd økt selvstendighet på flere daglige gjøremål etter oppstart med teknologisk støtte selv om han ikke direkte har benyttet Handien i utførelsen.

Oppfølging av målte gevinster

Ved remåling av Jens sitt hjelpebehov kom det frem at han har hatt en positiv utvikling på 5 av 7 områder på skolen og på 4 av 11 områder hjemme. Det har også vært en nedgang på antall henvendelser ang. tid og struktur fra 2,3 pr. time til 1,0 pr. time.

5.4.4 Tommy 5.klasse

Tommy er en aktiv gutt som liker praktiske gjøremål. Han er glad i å være hjemme og skru og mekke på ting. Tommy liker ikke skolen noe særlig og han vil ikke ta bussen til og fra. Mor jobber på skolen så oftest sitter han på til henne.

Utfordringsbilde

Tommy er henvist BUP og HABU for utredning da han har utfordringer med oppmerksomhet, konsentrasjon, regulering. Han har svært lav utholdenhet i teoretiske fag og faller fort ut av det som foregår i timen. Tommy er helt avhengig av voksenstøtte gjennom skolehverdagen og har en assistent sammen med seg hele tiden. Det er utfordrende for han å forstå tid og han har ingen oppfatning av hvor lang tid 5 min, 1 time, 5 timer osv er.

Utprøvd teknologi

Handi One

Bytte til Handi kalenderen app på I-pad og memotimer

Erfaringer ved utprøving og bruk av teknologi

Det ble utført en grundig kartlegging både med hjem og skole før man landet på valgt teknologi. Ergoterapeut sendte en søknad om valgt teknologi til Hjelpemiddelsentralen, kartleggingskjema legges med som vedlegg. Når hjelpemidlet kom ut til kommunen ble det avtalt opplæring, foreldrene meldte avbud på møte samme dag slik at det ble kun opplæring med prosjektmedarbeider i skole som videre skal tilpasse teknologien og

introdusere den til Jens. IKT ansvarlig på skolen ble kontaktet da det var noen utfordringer med å få koblet seg opp på det kommunale nettet. Parallelt med opplæring av Handi One ble det bestemt at alle elever på denne skolen skulle få hver sin I-pad. Det ble da gjort en vurdering av ergoterapeut, skole og foresatte om at det ikke vil være hensiktsmessig å ta i bruk en Handi One når han også skal ta i bruk en I-pad. Det ble derfor konkludert med at det søkes bytte av teknologi fra en Handi One til en Handikalender da denne kan lastes ned som en app på både, I-pad og I-phone. Det ble også bestemt at det søkes om en MEMOtimer.

5.4.5 Andre teknologier som er prøvd ut i prosjektperioden

Handikalenderen til en skoleklasse

Sakshaug skole i Inderøy kommune har prøvd ut Handikalender som en digital timeplan til 7.klasse. Tanken er å gi elevene en bedre oversikt og mer forutsigbarhet gjennom skolehverdagen. Problemet med å benytte Handikalenderen i klassen var at man må legge inn eksakt tidspunkt for start og slutt av en time, mens ofte i storskolen så opererer man med et slingringsmonn på ca. 5 minutter da de har behov for å gjøre seg ferdig. Utfordringen ble at enkelte elever hengte seg opp i varslet om at timen var slutt og det ble mye uro i klassen. Med at det ikke fungerte særlig godt i 7.klasse betyr ikke at klasser ned i småskolen ikke kan ha effekt av en digital ukeplan. Det er derfor ønskelig å få mulighet til å prøve ut Handikalender til en 1 eller 2 klasse ila. innehavende år.

MEMOtimer

Gutt med utfordringer knyttet til tidsbegrepet opplever å ha fått en helt ny hverdag etter at han fikk en MEMOtimer. Gutten tok selv kontakt med ergoterapeut etter et par ukers bruk:

Gutt «Det er noe jeg må si deg» - «DEN er såååå bra» (memotimer)

Ergoterapeut «Hva som er så bra med den»

Gutt blir sittende å gruble en stund før det kommer: «Nå vet jeg det, nå eier jeg tiden min selv»

En annen familie kaller memotimer for «livredder» - de gjør avtale med barnet at om 20 minutter skal vi Barnet trykker på tiden selv, kommer når den ringer og er da klar til å delta. En utfordring mindre i hverdagen.

AV1 Jenny 11 år

Jenny har ADHD og autismspektervansker. Hun er glad i dyr, er kreativ, glad i å tegne og har god humor. Jenny har store utfordringer med å delta i sosiale situasjoner og det er mye vegring og unngåelse i andre kravsituasjoner. I overgangen til mellomtrinnet ble det for vanskelig for Jenny å delta inn i klassen, hun trakk seg mer og mer bort fra medelevene og gikk tilbake i fungering. Per dags dato er ikke Jenny i stand til å følge den ordinære undervisningen, hun har et eget rom på skolen og egne ansatte sammen med seg. Den tilrettelagte undervisningen foregår i skjermede omgivelser og bygger på Jennys

interesser noe som fungerer relativt greit. Jenny viser ofte interesse for å vite hva som skjer inne i klasserommet, men tar ikke sjansen på å gå inn og delta. Målet har hele tiden vært å jobbe mot at Jenny skal oppleve trygghet og mestring nok til å ønske å være mer sammen med klassen igjen. I desember 2019 introduserte prosjektet AV1 for skolen for at Jenny skulle få mulighet til å følge klassen uten å være fysisk tilstede. Jenny er glad i teknologi og syntes dette virket spennende. I begynnelsen av januar 2020 fikk vi roboten opp å gå og skolen laget en timeplan for Jenny der det ble spesifisert hvilke tidspunkt hun kunne koble seg på og følge undervisningen. Skolen har vært veldig positiv til bruken av AV1 og Jenny har vært motivert for å koble seg på. Gjennom AV1 greier Jenny å få med seg tavleundervisningen i fag som interesserer henne. Etter at Jenny har brukt AV1 aktivt til å følge klassen i ca. 1 måned har hun greid å «rekke opp hånden» å ta på seg en oppgave via roboten, samt at hun har ved 3 tilfeller tatt initiativ til å gå inn i klassen og delta sammen med de andre. Skolen er veldig positivt overrasket over effekten AV1 har hatt og anbefaler den som et supplement når barn av en eller annen grunn ikke har mulighet for fysisk tilstedeværelse i klassen.

6. Måloppnåelse og gevinster

9.1 Oppnåelse av prosjektets formål

9.1.1 Økt deltakelse på fritidsaktiviteter

Prosjektet har hatt hovedfokus på å ta i bruk teknologi til barn og unge med utfordringer knyttet til tid og struktur, hjemme og på skolen. Vi kan ikke direkte knytte det å ta i bruk et teknologisk hjelpemiddel opp mot økt deltakelse på fritidsaktiviteter, men ved å gi barnet en visuell tydelig struktur, visuell og verbal støtte i aktivitetene og visuell forståelse av tid ser man at barn opplever økt trygghet, forutsigbarhet og selvstendighet som er viktig for at barn på sikt skal utvide horisonten og delta i samfunnet.

Kognitive hjelpemidler bidrar til økt uavhengighet og muligheten til å leve et selvstendig liv, slik at brukerne blir i stand til å påvirke hverdagen sin og delta i samfunnet på lik linje med andre (abilia.no).

9.1.2 Pårørendes opplevelse av avlastning

Ved at barnet har tatt i bruk en teknologi som hjelper til med å holde oversikt over dagen, porsjonere tid og gir støtte gjennom aktivitetene, har barnet blitt mer selvstendig og har mindre behov for voksenstøtte. Foresatte opplever mindre spørsmål knyttet til tid og struktur, det er behov for færre påminnelser og det er mindre konflikter i overgangssituasjoner.

Når brukerne blir mer uavhengige, opplever pårørende og omsorgspersoner at de kan redusere tiden som går med til å hjelpe. De føler seg mindre stresset, roligere og får mer tid til sine egne aktiviteter og sitt eget arbeidsliv, noe som gir dem økt livskvalitet (abilia.no).

9.1.3 Økt samarbeid

WORKSHOPS

En suksessfaktor for å oppnå økt tverrfaglig samarbeid har vært å jobbe med tjenstedesign i organiserte workshops med representanter fra ulike faggrupper som jobber med barn og unge. Det å samle ulike fagpersoner i en liten gruppe (10 stk.) for å sammen utarbeide en brukerreise og videre jobbe frem et konkret tjensteforløp som alle representerte parter kjenner seg igjen i, har gjort at flere faggrupper har fått et eierforhold til tjensteforløpet. Det oppleves som viktig å jobbe mye med ordlyden i felles dokumenter som tjensteforløp og prosedyrer. Det at det brukes ord og uttrykk som alle faggrupper har en felles forståelse av hva betyr er vesentlig for at man skal oppnå et eierforhold. Det har også vært helt avgjørende for resultatet at vi har fått profesjonell hjelp fra PA-Consulting med veiledning under workshopene.

FAGDAG

Felles fagdag for alle som møter barn og unge med sammensatte behov.

Prosjektgruppen i samarbeid med ergoterapitjenesten og PPT arrangerte en felles fagdag med mestringsteknologi som bakteppe. Vi fikk den obligatorisk for ansatte i PPT og gikk ellers bredt ut med invitasjonen til skoler, barnehager, avlastning for barn og unge, fysio- og ergoterapitjenesten og helsesykepleiere i Inn-Trøndelagskommunene. Vi inviterte også med foresatte til barn med sammensatte behov. Det ble jobbet mye i fellesskap med ordlyden i invitasjonen da det var viktig for oss at mottaker opplever at dette er noe som angår de. Deltakelsen ble over all forventning med hele 85 påmeldte fra 5 ulike kommuner. Det ble en god blanding av ansatte fra skole (gunnskole og ungdomskole), barnehage (privat og kommunal), PPT, avlastning barn og unge, fysio og – ergoterapitjenesten for barn og unge og foresatte. Tilbakemeldingene etter fagdagen var i hovedsak positive, der både deltakere og foredragsholdere uttrykker at det hadde vært en svært nyttig dag. Når vi ser tilbake og skal si noe om suksesskriteriene så mener vi bestemt at ordlyd i invitasjon har enormt mye å si for deltakelse. Dagens oppbygging med nasjonal forankring, levrandsør med gjennomgang av ulike teknologier og deling av erfaringer knyttet til noen av teknologiene både fra skole- og barnehagesiden ga en robust rød tråd gjennom dagen. Det oppleves også som en suksess at man fikk samlet ulike faggrupper på samme arena da dette har ført til kunnskapsspredning, nye bekjensheter og lavere terskel for å ta kontakt mellom faggruppene.

9.1.4 Prosjektets bidrag i å skape kunnskap, kompetanse og arbeidsverktøy

Prosjektet har bidratt til å spre kunnskap om mestringsteknologi, og hvilke muligheter teknologien kan gi til barn og unge med sammensatte behov. Det har bidratt til utvikling av gode arbeidsverktøy der involverte parter har vært deltakende i utformingen.

- Tjenesteforløp
- Kartleggingsverktøy
- Oppfølgings skjema
- Prosedyre for fysio- og ergoterapitjenesten
- Prosedyre for skole og barnehager
- Prosedyre for PPT
- Kartleggings skjema for gevinstmåling
 - For barnet
 - For foresatte
 - For skole

Prosjektet har ført til økt fokus fra skoleledelse, lærere og assistenter og antall henvendelser om mestringsteknologi har doblet seg fra året før, etter oppstart på skolene august 2019. Man ser at ballen har begynt å rulle og at skoler og barnehager begynner å søke kunnskap. En skole har tatt kontakt med kommunal ergoterapeut for å start et samarbeid rundt oppfølging av mestringsteknologi. Skolen har selv funnet en som skal være «hjelpemiddelansvarlig» på deres enhet. Tanken er at hjelpemiddelansvarlig og ergoterapeut sammen skal lage rutiner/prosedyrer tilpasset deres skole ut fra tjenesteforløpet, dette for å få mer tydelighet rundt hvem som har ansvar for hva. Prosjektet har også med sikkerhet ført til økt samarbeid mellom ergoterapitjenesten og PPT, da det har vært en økning fra 0 henvendelser ang. mestringsteknologi i 2018 til 4 i 2019. Terskelen for å ta kontakt mellom tjenestene har også blitt betydelig lavere. Alle de tre Inn-Trøndelagskommunene har hatt en klar økning i antall henvendelser etter prosjektstart i 2019 og det er nå til sammen 20 aktive brukere.

- Inderøy kommune: 2018: 0 henvendelser 2019: 2 henvendelser
- Snåsa kommune: 2018: 0 henvendelser 2019: 9 henvendelser
- Steinkjer kommune: 2018: 3 henvendelser 2019: 9 henvendelser

9.2 Gevinster og nytteverdi

Gevinstoppfølgingen viser så langt at mestringsteknologi har en stor nytteverdi for barn og unge med sammensatte behov og deres foresatte. Man kan med sikkerhet si at teknologisk støtte knyttet til tid og struktur har en betydelig effekt på økt selvstendighet og mestring hos brukergruppen. Det er viktig å huske at alle barn og unge er forskjellige, uavhengig av samme diagnose og at en individuell kartlegging er vesentlig for å treffe med riktig teknologi. Det er også helt avgjørende med god opplæring og jevnlig oppfølging både til skole og foresatte i den første tiden for å sikre at teknologien blir tatt i bruk og blir hensiktsmessig.

Foresatte opplever at teknologien avlaster de ved at hjelpemidlet tar seg av påminnelser om aktivitet og sjekklister under aktivitet. Dette gjør at de kan legge fra seg endel tankevirksomhet om alt man skal huske å minne barnet om og man får frigjort noe tid der man tidligere hadde måttet hjelpe barnet. De opplever også mindre konflikter med barnet i hverdagen når det er teknologien som gir beskjed om gjøremål og ikke foreldrene som «maser».

Skole opplever at de får mindre henvendelser knyttet til tid og struktur fra barnet ila skolehverdagen og at barnet har blitt mer selvstendig slik at de kan trekke seg mer unna og får mulighet til å jobbe mer effektivt og bistå flere barn.

9.3 Planer for videreføring i drift

Fortsette driften som den praktiseres pdd. Bruk kartleggings skjema og opplærings skjema. Følg prosedyrene som er utarbeidet for de ulike tjenestene. Evaluer tjenesteforløp, arbeidsverktøy og prosedyrer ved utgangen av 2020. Fortsett med målinger før og etter oppstart med mestringsteknologi. Jobb med spredning av kunnskap i egen kommunen og nabokommuner. Jobb med å få opprettet en digital delingsarena for mestringsteknologi og med vedlikehold av fagnettverket for mestringsteknologi.

7. Læringspunkter og erfaringer

7.1 Læringspunkter og erfaringer knyttet til tjenesten

Det er viktig at alle involverte parter har god kjennskap til tjenesten og gangen i tjenesteforløpet dette for å skape eierforhold og ansvarliggjøring. Man møter stadig på ansatte i oppvekst som ikke ser at deres bidrag i den daglige oppfølgingen er viktig for at teknologien skal fungere. Flere tror at det er kun Ergoterapeutens ansvar å sørge for at teknologien fungerer for barnet i hverdagen. Et tydelig tjenesteforløp og tilknyttede prosedyrer er viktig for å skape en forståelse av nødvendig tverrfaglig samarbeid og fordeling av ansvar.

En hemske har vært økt pågang på ergoterapitjenester. Det blir lange ventelister og det tar for lang tid før man får gjort kartlegging og sendt søknaden. En annen utfordring er saksbehandlingstid og leveringstid fra Nav Hjelpemiddelsentralen.

7.2 Læringspunkter og erfaringer knyttet til teknologi

Det finnes et hav av teknologier og mulighetene er mange. Nav Hjelpemiddelsentralen er en viktig samarbeidspartner når det kommer til hjelpemidler tilknyttet kognisjon og kommunikasjon. De har mange års erfaring og de teknologien som de har på sine rammeavtaler har kommet gjennom nåløyet og er målt opp og i mente ifht. funksjonalitet. MEMOtimer er det hjelpemidlet som imponerer mest. Det krever så å si ingen opplæring da det er veldig forståelig og enkelt. Det har samtidig en enorm effekt for barn som har utfordringer med å forstå og forholde seg til tid.

Hindringer

For at mestringsteknologien skal fungere og bli hensiktsmessig for den enkelte er det mange elementer som må være på plass. Ofte starter utfordringene allerede når man skal koble teknologien til det kommunale nettet på skoler eller i barnehager. Det kommunale nettet er sikret for uvedkommende og man møter en brannmur i oppkoblingen. Det er derfor viktig å ha et samarbeid med IKT i kommunen eller IKT-ansvarlig på den enkelte enheten for å få den nye teknologien opp å gå. Hvis man skal installere en programvare på en eksisterende enhet som skolen/barnehagen eier så oppstår samme problem. Man må ha tillatelse fra IKT for å

legge in nye Apper/programvare på kommunalt utstyr. Tydelige rutiner for oppdatering og lading av utstyr er også veldig viktig. Et hjelpemiddel som ikke er oppdatert eller oppladet er ubrukelig. Det oppleves da som en upålitelig hjelper og skaper frustrasjon.

7.3 Suksesskriterier

Et godt tverrfaglig samarbeid mellom kommunale tjenester som møter barn og unge med sammensatte behov. Ofte jobbes det med ulike tiltak fra ulike tjenester rundt sammen barn og det er derfor viktig at man samarbeider om anbefalinger så ikke familien opplever tjenestene som motstridende.

Tettere samarbeid med skole/barnehage er enormt viktig for å greie å møte barns behov i et 24/7 perspektiv da barn og unge tilbringer mange timer hver dag på disse arenaene. Man har i prosjektet erfart at dette kan være utfordrende, da skole i likhet med andre har en hektisk hverdag med mange arbeidsoppgaver. Det oppleves derfor ofte fra deres side som at kommunale tjenester kommer inn og pålegger de å følge opp noe de ikke helt ser hensikten med. Da oppstår det ofte motstand og det er vanskelig å oppnå et gjensidig godt samarbeid. Etter å ha jobbet tett med skole i prosjektet kommer det frem at dette i hovedsak handler om uvitenhet og usikkerhet knyttet til teknologiske hjelpemidler. Det er derfor veldig viktig at skoler og barnehager deltar aktivt i kartleggingsprosessen, blir informert om valgt løsning og får god informasjon og grundig opplæring.

Teknologien må dekke et konkret behov for at den skal oppleves effektiv for bruker og støttepersoner. Det er kun det enkelte individet og dens nærmeste som kan si noe om utfordringsbildet og behovet. Derfor anbefales en individuell kartlegging med et 24/7 perspektiv ved alle henvendelser om mestringsteknologi.

Teknologier knyttet til tid og struktur krever at man har støttepersoner som følger opp. Det er veldig viktig at teknologien er tilgjengelig når barnet har behov for den og det er et must at den er oppdatert til enhver tid slik at det som står i kalenderen er det som faktisk skal skje. Hvis det gjøres endringer i strukturen uten at det legges inn i kalenderen kan det føre til utrygghet og frustrasjon og ende med at barnet ikke ønsker å benytte teknologien da den ikke er pålitelig. Ofte kan det bli endringer i skolehverdagen grunnet sykdom eller andre uforutsette ting noe som er vanskelig å håndtere for barn med behov for en tydelig struktur. En erfaring man har gjort i prosjektet er at så lenge endringene legges inn i kalenderen (selv om det bare er 15 min før) så takler barnet endringen bedre enn om barnet får en muntlig beskjed.

7.4 Erfaringer og råd til andre kommuner

- God forankring i toppledelsen
- Kartlegg hvordan henvendelser om mestringsteknologi håndteres i deres kommune.
- Hent inn erfaringer fra aktuelle fagfolk.
- Tverrfaglig samarbeid mellom alle involverte parter i tjenesten (ergoterapeut, PPT, skole, barnehage, avlastning barn og unge osv.)
- Søk kunnskap hos andre kommuner som har kommet lengre i prosessen. Mye bra arbeid er gjort og kan deles.

8. Vedlegg

- Brosjyre
- Fagdag 7.nov
- Gevinstrealiseringsplan
- Info ark om prosjektet -Mestringsteknologi for barn og unge med sammensatte behov
- Kartleggingsverktøy for mestringsteknologi til barn og unge
- Milepælsplan
- Opplærings skjema
- Oversikt over kompetansehevingstiltak
- Plan for forankring
- Prosedyre mestringsteknologi/kognitive hjelpemidler, fysio-og ergoterapitjenesten
- Prosedyre mestringsteknologi skole/barnehage
- Prosedyre kommunikasjonshjelpemiddel, PPT
- Prosjektplan
- Skjema for evaluering av mestringsteknologi
- Spørreskjema til lærere
- Spørreskjema til foreldre
- Tjenesteforløpet
- Workshop, utfordringer

